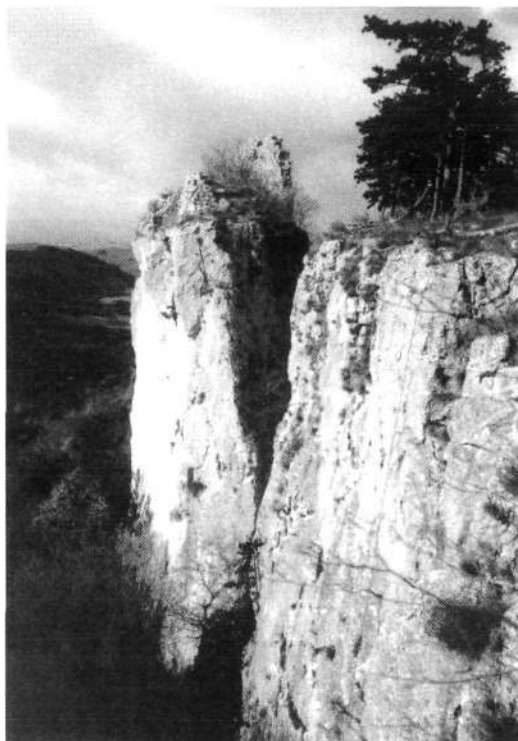

Razvaline črnokalskega gradu

Foto: Matevž Šuštar

bil zgrajen zbiralnik, je bil problem vode v vasi veliko bolj pereč. Tisti domačin, ki mi je pri Mariji Snežni marsikaj zanimivega povedal, se je spominjal, da so nekoč ženske nosile vodo na glavi iz studenca v Podpeči: dobre tri kilometre slabe poti in še več kot 150 metrov navzgor in 50 metrov navzdol do vasi. Danes je to nekaj, kar težko razumemo. Iz dneva v dan, leto za letom so marljive ženske opravljale veliko delo. Vse, kar danes lahko storimo, je to, da jih ohranimo v hvaležnem spominu.

ČRNOKALSKA STENA

Črni Kal (269 m) – le kdo ne pozna vasi, vpete v pobočje pod previsno in visoko Črnokalsko steno! Če ne drugače, jo pozna po znamenitem črnokalskem klancu, ki se v dveh ridah vzpenja iz Rižanske doline na Petrinski Kras. Že davno je bila vas znana po vinu črnokalcu. Tovor tega vina so leta 1581 kranjski stanovi poslali vojvodi Württemberskemu v zahvalo za

pospeševanje slovenskega tiska. Hvalil ga je tudi **Valvasor** v Slavi vojvodine Kranjske.

Pravijo, da je v vasi najstarejša kmečka hiša v Sloveniji. Na portalu je vklesana letnica 1489 in lastnica, starejša prijazna gospa, nama je s ponosom pripovedovala, kako je bila hiša pred kratkim restavrirana. Ve se tudi to, da sta hišo gradila mojstra **Andrej** in **Benko** iz Sočerge. Hiša je danes cilj mnogih šolskih skupin, ki si to častitljivo starino rade ogledajo.

Na vrhu skale, ki je nekaj metrov odmaknjena od zgornjega roba Črnokalske stene, je v srednjem veku stal črnokalski grad. Postavil ga je istrski mejni grof **Ulrik I.** Bil je na strateško važni točki, nad cesto, ki je vodila iz notranjosti dežele proti Istri. Danes je grad v razvalinah. Dobro je viden nekoč edini dostop do gradu, ki je bil možen le po ozkem dviznem mostu. Ker je bilo na skali zelo malo prostora, sem nekako ocenil, da je bila posadka na tem gradu bolj maloštevilna, kar pa je verjetno veljalo le v mirnem času.

Do grajskih zidov se danes vzpenjajo številni plezalci, saj je grajska skala odličen plezalni vrtec. Kar z majhno mero nevoščljivosti sem opazoval gibčne plezalce v tistih previsih in primerjal njihovo plezanje in opremo s plezanjem v naših mladih letih.

Še počitek in razgled ob skrinjici na vrhu stene. V daljavi se v steni Kraškega roba vidi obnovljen obrambni stolp iz časov Beneške republike, pod njim pa je vas Podpeč (305 m) in sredi vasi bogat izvir pitne vode. Pred leti sem tam srečal Tržačane, ki so vodo polnili v plastenke, da jo poneso s seboj. Menda je ta voda nekaj posebnega.

Zadaj za Podpečjo, tam, kjer se železniška proga skozi predor prebija skozi steno Štrkljevico, je speljana čudovita nadelana plezalna pot do opuščene vasi Zaniograd. Sredi previsne stene so sledovi človeških rok. V to steno se je zatekal domačin pred turškimi plenilci, tukaj so neizpodbitni dokazi, da je tod človek tudi prebival. *Kar ne more danes človek verjeti, kakšne težke čase so doživljali naši predniki.* Sredi stene je v duplji urejen prijeten bivač, poimenovan Matejev bivač, ki utrujenega planinca kar mami k počitku. Iz te stene imam posnetek Ivanke ob jeklenici. Ko je triletna vnukinja Dominika videla sliko, je dejala: »Mama Vanka ribe lovi«, saj otrok še ni vedel, kaj naj pomeni varovalna vrh.

Še naprej, doli v dolini Bržanija, se pogled ustavi na cerkvici v Hrastovljah. Tja se vračava vsakih nekaj let. Kmalu pride tudi ta izlet na vrsto.

Pozno v noč se vračava domov na Gorenjsko, polna prijetnih doživetij in ponovnega spoznanja, da je naša dežela nekaj čudovitega. Ivanki sem hvaležen za njeno željo in skrbno naštudiran izlet.

Karlu Kocjančiču, Branku Bratožu-Ježku in sodelavcem se iskreno zahvaljujem za odličen planinski vodnik Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras. V njem sem našel veliko lepega in neštete koristne napotke. Seveda je ta vodnik brez zemljevida Slovenska Istra v založbi Planinske zveze nepopoln.

Spremljevalka

VINKO HROVATIČ

*Pojdi z menoj v planine
popotnica, palica moja,
ko trudna postala bo z leti mi hoja,
ti vračaj mi lepe spomine.*